

Eerlijke en echte prijzen, een kijk vanuit WUR

De Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij (SALV) nodigde Nederlander Willy Baltussen, expert verduurzaming aan de Wageningen Universiteit (WUR) uit om betere inzichten te krijgen rond eerlijke en echte prijzen van voeding. De uitnodiging resulteerde in een lezing waarin de WUR-onderzoeker zijn bevindingen uiteenzette.

🕒 13 MAART 2023 – LAATSTE UPDATE 13 MAART 2023 21:33

Lees meer over:

Wageningen Universiteit

agrovoedingsketen

voeding

prijsvorming

voedselprijzen

Eind vorig jaar formuleerde SALV in een strategische visienota antwoorden op de belangrijkste uitdagingen voor een duurzame toekomst voor de Vlaamse land- en tuinbouw. In de komende jaren zal SALV aan de slag gaan met deze visienota ter oriëntering van concretere aanbevelingen in toekomstige adviezen. Een van de vragen waarop de adviesraad zich focust is: welke plaats krijgen eerlijke prijzen als onzichtbare kost binnen de berekening van echte prijzen en welke concrete acties kunnen hiervoor gemaakt worden. Vorige maand nodigde SALV hiervoor Baltussen uit om een lezing te houden rond zijn bevindingen over eerlijke prijzen en echte prijzen.

Echte prijzen: true cost accounting als meetlat

Baltussen startte de lezing met het antwoord op de hamvraag van elke discussie rond echte prijzen: wat zijn echte prijzen en hoe bereken je die? “Met de productie, verwerking, distributie en consumptie van voedsel gaan vaak (negatieve) maatschappelijke effecten gepaard op milieugebied, sociaal vlak en op vlak van de menselijke gezondheid die niet in de marktprijs worden meegenomen”, legt hij uit. “Beslissingen over voedsel, gemaakt door deelnemers in de voedselketen zoals producenten, overheid, consumenten worden daarom niet beïnvloed. True cost accounting, ofwel TCA is een methode om de verschillende maatschappelijke effecten die samengaan met het produceren en consumeren van voedsel inzichtelijk en transparant te maken.” Deze transparantie kan de besluitvorming van ketendeelnemers zodanig beïnvloeden dat het voedselsysteem duurzamer wordt. “Hierbij is het belangrijk om te weten dat deze transparantie geen of geringe gedragsverandering an sich betekent voor actoren”, aldus Baltussen. “Het wordt niet gezien als het instrument om te gaan verduurzamen maar als meetlat voor verduurzaming. Zo’n meetlat heeft onder meer als voordeel dat alle maatschappelijke thema’s geïntegreerd zijn en een onderlinge vergelijking kan gemaakt worden.”

“ True cost accounting is een manier om de diverse maatschappelijke effecten inzichtelijk te maken. Een inzicht die kan leiden tot prikkels bij de verschillende ketenpartijen om hun gedrag te veranderen

Willy Baltussen - Expert verduurzaming (WUR)

Tijdens de lezing geeft Baltussen enkele voorbeelden hoe TCA concreet kan gebruikt worden. Zo zou de overheid TCA kunnen gebruiken als meetlat om juiste voorwaarden en prikkels voor verduurzaming te creëren. Bij consumenten kan TCA geïmplementeerd worden door de echte prijs bijvoorbeeld zichtbaar te maken in de supermarkt. Een stapje verder zou zijn om hen de echte prijs te laten betalen, waarbij het duurzamere alternatief (relatief) goedkoper zal worden. TCA maakt ook duidelijk waar de zogenaamde ‘hotspots’ zitten in de keten. Dit kan een prikkel zijn om de interne bedrijfsvoering aan te passen bij een producent. “Het zou ook een prikkel kunnen zijn om een businessmodel rond te bouwen”, besluit Baltussen. “Maak het duurzaamste product en vermarkt dit, zoals Tony Chocology gedaan heeft.” Financiële instellingen zou de meetlat dan weer kunnen gebruiken om rentekortingen te geven op duurzame investeringen. “TCA staat dus niet enkel gelijk aan prijsverhoging”, besluit Baltussen. “Het doel van TCA is om alle ketenpartijen te prikkelen en zo hun gedrag te veranderen.”

Wat kan een probleem vormen bij de implementatie?

Bij TCA komt ook heel wat problemen en kritiek kijken. Bij de berekening ervan wordt een mix van methoden en data gebruikt om de sociale en ecologische voetafdruk te schatten. Deze voetafdruk wordt dan vertaald in financiële kosten. Maar de betrouwbaarheid van deze methoden en data is een aandachtspunt. Zo is het moeilijk om een impact op milieu en dierenwelzijn in te schatten, zeker op internationaal vlak. En ook de beschikbaarheid van data vormt een probleem. “Wanneer het bijvoorbeeld over sociale criteria gaat, zijn niet alle bedrijven geneigd om hun cijfers zomaar te delen”, aldus Baltussen.

Eerlijke prijzen: zowel juridisch als perceptie

Naast zijn onderzoek over echte prijzen, gaf Baltussen tijdens de lezing ook zijn bevindingen over eerlijke prijzen. Een van de conclusies die de WUR-onderzoeker trok, is dat terwijl eerlijke handelspraktijken in juridische zin zijn vastgelegd in wetten en regels, het concept van eerlijkheid buiten het juridische domein wordt bepaald en beïnvloed wordt door factoren die vanuit een eigen perceptie worden ingevuld. “Juridisch zien we weinig oneerlijke handelspraktijken, maar toch vindt de helft van de Nederlandse boeren hun prijzen oneerlijk”, legt Baltussen uit. “70 procent vindt ook dat risico’s, kosten en winst niet eerlijk verdeeld is tussen boer en afnemer(s).” Inzicht in deze factoren helpt om de dialoog tussen partijen in agro-foodketens te verbeteren en biedt kansen voor eerlijkere ketens.”

De Nederlandse onderzoeker verwijst hiervoor ook naar de Nederlandse Geschillencommissie die is ingesteld om te oordelen rond oneerlijke handelspraktijken. “Sinds haar oprichting is deze commissie nog niet bijeengekomen, omdat er nog geen klachten zijn ingediend”, aldus Baltussen. “Een

nieuws

Brede voedingssector vraagt aandacht voor landbouw met boterhammen op Vlaamse voedseltop

29 NOVEMBER 2022

over het gevoel van eerlijkheid. Maar ook over hoe procedures verlopen, informatie doorgegeven wordt en welk respect de producent krijgt.” Baltussen geeft ook mee dat eerlijkheid subjectief is. "Wat in het ene land eerlijk is, kan in een ander land oneerlijk zijn. Hetzelfde principe geldt ook op sectorniveau", aldus de onderzoeker.

mogelijke drempel is het feit dat anonimiteit bij het indienen van klachten niet kan gegarandeerd worden. Dit zorgt voor terughoudendheid om klachten in te dienen.” Later in de lezing besluit Baltussen nog dat er moet blijven gezocht worden om oneerlijke handelspraktijken aan de oppervlakte te brengen. “Brancheorganisaties zijn een goede ingang, om de retail bewust te maken van wat ze verkeerd doen.”

De biologische keten rond graan die gebruikt wordt in onder meer brood, ontbijtgranen waarbij meer aandacht werd besteed aan biodiversiteit, werd reeds onderzocht in een ‘eerlijke prijs context’. De hele keten, van producent over graanverwerker tot retail werd bevestigd. “De vaststelling was onder meer dat ondanks de ketenpartijen elkaar reeds kenden, het toch moeilijk bleek om de eigen boeken open te gooien en transparant te zijn”, legt Baltussen uit. “Een andere vaststelling was dat een bepaald grootwarenhuis rechtstreekse samenwerkingen had opgezet met landbouwers en dat er onder die groep landbouwers geen slecht woord te horen viel over die samenwerking. Eerlijke prijzen gaan vaak

Samenwerken is de sleutel tot succes

Ook de samenwerking tussen de verschillende partijen in de keten is van cruciaal belang, prijzenafspraken zijn daarbij horend. “Het gebrek aan wil om tot een samenwerking te komen, is vaak de reden van een ontbrekend succes. Sommige sectoren hebben al meer traditie in samenwerking via producentenorganisaties dan andere”, zegt Baltussen. In onze buurlanden wordt reeds aangespoord om onderling prijsafspraken te maken conform de juridische regels. De Nederlandse kartelwaakhond (ACM) roept boeren, voedselindustrie, winkels en milieuorganisaties op om onderlinge prijsafspraken en in Duitsland zijn reeds concrete prijsverhogende ketenafspraken voor biologische productie en dierenwelzijn.

Baltussen haalt op het einde van de lezing ook de Franse wetten Egalim 1 en 2 en de initiatieven richting Egalim 3 aan. Hij geeft aan dat hij de wetten vanuit een Nederlands politiek standpunt een brug te ver vindt. "Dat er in Frankrijk reeds verschillende wetten zijn uitgebracht en nog aan bijkomende worden gewerkt, toont aan dat deze wellicht niet al te effectief moeten worden ingeschat", besluit de WUR-onderzoeker. "De bepaling dat niet onder de kostprijs mag verkocht worden, is zeer moeilijk."

De presentatie en het verslag van Willy Baltussen kan je terugvinden [op de site van SALV](#).

Uitgelicht

SALV: “Richtlijn oneerlijke handelspraktijken op doordachte manier omzetten”

nieuws

De Strategische Adviesraad Landbouw en Visserij (SALV) vraagt dat de federale en Vlaamse overheid optimaal afstemmen bij de omzetting van de richtlijn over oneerlijke handelspraktijken...

🕒 18 MEI 2021

[Lees meer](#)

Bron: Eigen berichtgeving, SALV

VILT vzw

Koning Albert II Laan 35
1000 Brussel
Belgium

Contact

T • 0473 59 41 39
M • info@vilt.be

Volg ons op:

screenreader.visit us on our facebook page: <https://www.facebook.com/vilt.nieuws/>

screenreader.visit us on our twitter page: https://twitter.com/vilt_nieuws

screenreader.visit us on our linkedin page: <https://www.linkedin.com/company/vilt-vzw/>

screenreader.visit us on our instagram page: <https://www.instagram.com/vilt.nieuws>

© 2024 VILT vzw, all rights reserved |

[Privacy policy](#)

[Copyright](#)

[Cookie Policy](#)

Webdesign by Who Owns The Zebra